

A vidékfejlesztők
és környezetgazdák
folyóirata

a falu

2013. tél

XXVIII. évfolyam

Megjelenés minden évszakban

› Tájban gondolkodó és cselekvő elképzelések a Tisza-tó Nemzeti Program kapcsán

› Munka, megélhetés és (köz)foglalkoztatás az egykori tanyaközségekben

› Az épített népi örökségtől a tájházak közösségéig

› Jövőteremtő fejlődési utak hátrányos helyzetű falvainkban

A FALU

Alapítva: 1985

Alapító: Agroinform Kiadó
és Nyomda Kft.

Szerkesztő bizottság:

Németh Tamás
elnök

Csatári Bálint
Csonka-Takács Eszter
Dinya László
G. Fekete Éva
Kovács Imre
Ligetvári Ferenc
Mezőszentgyörgyi Dávid
Ónodi Gábor
Podmaniczky László
Szörényiné Kukorelli Irén
Tóth Albert

Szerkesztőség vezetője:
Eperjesi Tamás

Felelős szerkesztő:
Csuták Máté

Felelős kiadó:
Mezőszentgyörgyi Dávid

Nemzeti Agrárszaktanácsadási,
Képzési és Vidékfejlesztési Intézet
1223 Budapest Park utca 2.
Telefon: 06-1 3628100
E-mail: afału@nakvi.hu
www.agrarlapok.hu

ISSN 0237-4323

Megjelenik minden évszakban

A borítón Bösze Balázs,
a belvéken Horváth Anikó
felvételei láthatók.

Tartalom

5

**Kis Zoltán, Romvári Róbert,
Tóth Albert**

Tájban gondolkodó és
cselekvő elképzelések
a Tisza-tó Nemzeti Program
kapcsán

21

**Boros Lajos, Hegedűs Gábor,
Lados Gábor, Kovács Zoltán**

Kivándorlás okozta
társadalmi és gazdasági
problémák kezelése Kelet-
Közép-Európában

33

**Remenyik Bulcsú,
Tóth Géza**

A folyó menti turizmus
néhány aspektusa
Magyarországon

43

Hogyor Veronika

Jövőteremtő fejlődési utak
hátrányos helyzetű
falvainkban –
Agrárjellegű helyi gazdaság-
fejlesztési programok adaptál-
hatóságának vizsgálata

55

Vida Anikó

„A homok azt adja vissza,
amit beletesz az ember.” –
Munka, megélhetés és (köz)
foglalkoztatás az egykori
tanyaközségekben

69

Tar Gyula, Romvári Róbert

A közösségi közlekedés hatá-
sa a budapesti agglomeráció
településeire

79

Bereczki Ibolya

Tájház születik... – Az épített
népi örökségtől a tájházak
közösségéig

89

Pócsi Gabriella, Csuták Máté

Könyvismertetés
Szirmai Viktória (szerk.):
Csinált városok a XXI. század
elején – Egy „Új” városfejlődé-
si út ígérete c. kötetéről (MTA
Társadalomtudományi Kuta-
tóközpont, Szociológia Intézet,
Budapest, 2013)

93

Farkas Tibor

Könyvismertetés
Dobosyné Antal Anna,
Kovács Dezső (szerk.):
Hollókő öröksége (ICOMOS
nemzeti Bizottsága, Budapest
2013.)

Az **A falu** szerzői és lektorai – a folyóirat újraindítása óta – díjazás nélkül végzik a munkájukat, ezzel járulnak hozzá a fenntartásához. A megjelent írásművek ezért csak a szerző, illetve a Kiadó hozzájárulásával használhatók fel.

Tájban gondolkodó és cselekvő elképzelések a Tisza-tó Nemzeti Program kapcsán

Concepts thinking and acting in landscape
related to the Lake Tisza National Programme.

**Kis Zoltán, Romvári Róbert,
Tóth Albert**

Abstract

The study examines the concept of landscape studies and proves the need to think in complex development processes, in the landscape by a historic example. The authors examine how all this is represented in the complex development programme of Lake Tisza.

Kivándorlás okozta társadalmi és gazdasági problémák kezelése Kelet-Közép-Európában

Policies dealing with the social and economic problems caused by outmigration in East-Central Europe

**Boros Lajos, Hegedűs Gábor,
Lados Gábor, Kovács Zoltán**

Abstract

The enlargements of the European Union and the gradual liberalisation of migration and labour markets have intensified East-West migration flows in Europe. Outmigration from Central and Eastern Europe has become a significant issue in recent years given the unexpected pace and socio-economic consequences of the process. The new, 'post-socialist brain drain' has had serious effects on the national and regional labour markets, the competitiveness of regions and many other fields of socio-economic life. Under the pressure of these negative effects policy makers have to act quickly and effectively to change recent trends, halt the process of brain drain and make brain gain possible. Several of re-migration initiatives have already been carried out in Europe and it is timely to analyse their experiences in order to improve the efficiency of future policies. The aim of this paper is to present the recent migration and re-migration trends in Central and Eastern Europe and to analyse the possibilities of policies aiming to re-attract, re-integrate, and re-employ emigrants and retain local workforce. According to our findings there is a growing number of policies and best practices dealing with migration and return migration. The measure taken by national, regional and local authorities show a great variety and often they are lacking the clear focus and target group definition which compromise their success.

A folyó menti turizmus néhány aspektusa Magyarországon

Some aspects of river tourism in Hungary

Remenyik Bulcsú,
Tóth Géza

Abstract

River tourism is the development of the river and the areas along its shoreline. Furthermore, the development of reservoirs (Lake Tisza), backwaters (Lake Szelidi), islands (Margaret Island) and river terraces (terraces along the River Danube) belong to the definition of the tourism product. River tourism in the Carpathian Basin has only a short history; however remarkable increase can be demonstrated in tourism figures, in the growth of holiday resorts, beaches, cycle paths, hotels, water and ecotouristic establishments.

A development influencing river tourism in the 1970-1980s concentrated on the Danube Bend, the Gemenc areas, and the Central Tisza region. Joining the European Union and entering the Schengen Area meant a remarkable opportunity for the development of river tourism. The addition of the EU's financial resources and the termination of borders stimulated the development of the riverside tourism along the Slovakian-Hungarian, Austrian-Hungarian and Slovenian-Croatian-Hungarian borders. Currently, potential for developments along the Drava and Ipoly are the most promising, but it would be worth clarifying the cooperative touristic opportunities and methods of utilising the water which can be found in Szigetköz and also in the water pipes of the Bős hydroelectric station. Besides the tasks mentioned above, (even though it is not part of the research) we could start to utilise the Northern-Hungarian rivers (such as Bodrog, Hernád, Sajó) as well. Hopefully, with the expansion of the Schengen Zone, riverside tourism of the Tisza, Maros, Körös and Szamos will also be brightened up as our rivers connect us, our towns and our cultural areas as a green axle.

Jövőteremtő fejlődési utak hátrányos helyzetű falvainkban

Agrárjellegű helyi gazdaságfejlesztési programok
adaptálhatóságának vizsgálata

Future-making ways of development in our disadvantaged villages

The analysis of the adaptability of agricultural type local economic
development programmes

Hogyor Veronika

Abstract

Unsuccessful efforts towards regional development of underdeveloped areas proved it is necessary to modify the methods – building on external resources - used so far. Will the methodology of local economical development building on local needs and encouraging the use of internal resources manage the problem? Many good initiatives can be found in our country, which are proving it is possible to launch local economic development programs for detrimental settlements also in the areas of agriculture. This article will try to find answers, how the development models of the examined settlements can be adapted by the detrimental settlements, for which only such initiatives can be a solution for their employment problems.

„A homok azt adja vissza, amit beletesz az ember.” – Munka, megélhetés és (köz)foglalkoztatás az egykori tanyaközségekből

Vida Anikó

Abstract

The aim of the article is to investigate under what circumstances and how efficiently the new Public Employment Law (which was accepted in the summer of 2011) functions in one of the most deprived micro-region where there is practically no opportunity for work, especially at small settlements. The majority of the population of these areas makes its living out of transfer income and social aid. Employment and livelihood characterised by the cyclical time management here, derived from large-scale agricultural production, the everyday tasks and necessities of day labour and its deep social integration. Summarize can be stated that all settlements agreed with the introduction of 'workfare', on the other hand not with the negative discrimination of public workers. Referring to the human rights and human dignity of public workers may be linked to the ethnic homogeneity of the micro-region, in other words the lack of Gypsies.

A közösségi közlekedés hatása a budapesti agglomeráció településeire

The impact of the public transport on the
agglomeration of Budapest

Tar Gyula, Romvári Róbert

Abstract

This publication presents the urbanization process and the concept of the agglomeration, as based on the example of the capital. The authors introduce the reader the developmental process and the current status on the agglomeration of Budapest, and present the achievements of the development of public transport. The rail transport, as an integral part of the traffic plays an important role in the settlements of the agglomeration, therefore this study deals with the development and operation of the suburban transport system, as well as the alterations of it, especially with the gradual development of an integrated, high-speed rail system similar to the “*S-Bahn*” and implementation of the common tariffs.

Tájház születik... – Az épített népi örökségtől a tájházak közösségéig

**A country house is being born... –
From built folk heritage to the community of
country houses**

Bereczki Ibolya

Abstract

There are approximately 300-350 country houses in Hungary today and we know of more than 100 country houses, ethnographic collections abroad related to Hungary. A good country house is not merely an exhibition area but – with its material, the knowledge within – it is also a place to disseminate knowledge as well as a community space, the scene to preserve traditions, to get them to know and to let them live again. Most of Hungarian country houses are protected folk monuments, and almost 180 of these are museums, therefore these can apply to NKA and Alfa programmes and these are participants of calls for applications of the European Union. To represent the interests of country houses and for their professional coordination, the Association of Hungarian Country Houses was established at 26 November 2002, with the main goal to advocate the interests of country houses in Hungary and abroad but related to Hungary, to create continuous training and self-training possibility, to facilitate the functioning of professionally furnished, preserved folk ethnographic collections useful for the community.

Szerzők

Bereczki Ibolya	múzeumi főigazgató helyettes, elnök Magyarországi Tájházak Szövetsége
Boros Lajos	adjunktus SZTE Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék
Csuták Máté	felelős szerkesztő A falu
Farkas Tibor	docens SZIE GTK, Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet
Hegedűs Gábor	adjunktus SZTE Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék
Hogyor Veronika	tervezési referens Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet
Kis Zoltán	osztályvezető Vidékfejlesztési Minisztérium
Kovács Zoltán	tszv egyetemi tanár SZTE Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék
Lados Gábor	adjunktus SZTE Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék
Pócsi Gabriella	tervezési referens Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet
Remenyik Bulcsú	adjunktus BGF Turizmus Intézeti Tanszék
Romvári Róbert	tervezési referens Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet
Tar Gyula	mb vidékfejlesztési igazgató Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet
Tóth Albert	Prof. Emeritus, főiskolai tanár, MNVH elnökségi tag
Tóth Géza	tudományos főmunkatárs Központi Statisztikai Hivatal
Vida Anikó	adjunktus SZTE Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék

